

דיני ממונות בשלשה

פרק ראשון סנהדרין

ו.

עין משפט נר מצוה

מב א מיי פ"ו מהל
 סנהדרין הלכה ג
 סמג עשין לו טו"ט ע"מ
 סימן כ סוף ג
 מב ב מיי שם הלכה א
 טו"ט ע"מ פ"ח א
 מד א מיי שם הלכה ב
 טו"ט ע"מ שם סוף ג
 מה ד ה מיי פ"ב מהל
 סנהדרין הלכה ו סמג
 עשין קו טו"ט ע"מ סימן
 יב סוף ג

רבינו חננאל

ור' אבהו פליגי עליה ואמר
 לרבניו תלמידי שנינו אין
 דינא דמילתא דאבא
 עליה מהא דתנו בבכורות
 פ"ד (ס"ג ע"ב) דן את הרין
 וזכה את החייב כו' ומשני
 מהבית דקבלהו עליהו.
 ואקשינן אי הכי ישלם
 מהו יהוה א"ל רב לרבה
 ברי בר חנה אי קבלהו
 עליהו לא תשלם. ומשני
 כגון דאמר ליה על מנת
 כן קבלינן עלן דדינת לן
 דין תורה: ירושלמי מה
 ששעה עשירי מה ששעה
 בשיקול הדעת וישלם
 מביטו שהגיס עצמו לרין
 יחידו דין תורה והנען אל
 תהי דן יחידו שאין דן
 יחידו אלא א"י א"י אמי
 מומחה [שכפן] דן דינו
 דין ר' אבהו יתיב דין
 לגרמיה א"ל תלמידו לא
 כן אלפן ר' אל תהי דן
 יחידו שאין דן יחידו אלא
 אחד. אמר לון כיון דחמין
 ר' יתיב דאין לגרמי
 ואינון אחינן כמאן
 שקבלונו עליהו דמי. והנן
 במה דברים אמורים בזמן
 שלא קבלם אבל קבלם
 עליהו דן אפילו יחידו
 ואסיקנא טעה בדבר משנה
 חזרו הרין בשיקול הדעת
 כגון דאשכח פלוגתא
 דתרי תנאי או דתרי
 אמוראי וסוגיא דשמעתא
 כדו מנייהו פי' מקשו
 ומפרקו אליבא דחד
 מנייהו ואילו הוא הפסך
 דינא כאיך דלא סוגיא
 דשמעתא כותיה היינו
 טועה בשיקול הדעת ומה
 ששעה עשירי וישלם
 מביטו:
 בבכורות פרק הכותב
 לאשתו (ה' ב) דין דרבני
 אין לי בכנסך הכל מור"י
 שאם טעה בשיקול הדעת
 תורה מחזירין מה פליגי
 בטעות משנה ר' יוחנן
 אמר טעות משנה שיקול
 הדעת. ריש לקיש אמר
 טעות משנה דבר תורה
 היא טעות משנה היא
 טעות משנה היא טעות
 דקנים תלתא תנאי פליגי
 בפשרה חד רשב"ג דתני
 פשרה בשנים. שני ר'
 מאיר שלישי חכמים
 החולקים עמו דתניא
 ביצוע בשלשה דברי ר"מ
 וחכ"א פשרה ביהוד

גברא אנברא. רבי אבהו אדשמואל שמואל סבר פליגי רבנן עליה
 דרבנן שמעון בן גמליאל: דן אס דינן. זמזמחה ליכא למימר
 מדקתני סיפא אס היה מומחה לז"כ: דן אס דינן. יחידו משמע:
ומשלם מצינו. צפיקין דלקמן (דף ג.) מוקי לה שגשא ונתן צד.

וכי תימא פליגי רבנן עליה דרשב"ג. והאמר
 רבי אבהו שנים שדרנו לדברי הכל אין
 דיניהם דין גברא אנברא קא רמית גופא
 א"ר אבהו שנים שדרנו דיני ממונות לדברי
 הכל אין דיניהם דין איתביה רבי אבא לרבי
 אבהו דן א"ת הרין וזיכה את החייב וחייב
 את הזכאי טימא את הטהור מיהר את
 הטמא מה שעשה עשוי ומשלם מביתו הכא
 במאי עסקינן דקיבלהו עליהו אי הכי אמאי
 משלם מביתו דאמרו ליה דינית לן דין
 תורה א"ל רב ספרא לרבי אבא דמעה במאי
 אילימא דמעה בדבר משנה (ו) והאמר רב
 ששת א"ר (אמי) דמעה בדבר משנה חזרו
 אלא דמעה בשיקול הדעת היכי דמי בשיקול
 הדעת אמר רב פפא כגון תרי תנאי ותרי
 אמוראי דפליגי אהדדי ולא איתמר הלכתא
 דאד כמר ולא כמר וסוגיין דעלמא אליבא
 דחד מנייהו ואזל איהו ועבר כאיך היינו
 שיקול הדעת לימא כתנאי ביצוע בשלשה
 דברי ר"מ וחכ"א (י) פשרה ביהוד סברוה לכ"ע
 מקשינן פשרה לדין מאי לאו בהא קמפילגי
 דמר סבר דין בשלשה ומר סבר דין בשנים
 לא דכ"ע דין בשלשה והכא בהא קמפילגי
 דמר סבר מקשינן פשרה לדין ומר סבר רב
 מקשינן פשרה לדין לימא תלתא תנאי
 בפשרה דמר סבר בשלשה ומר סבר
 בשנים ומר סבר ביהוד אמר רב אחא בריה
 דרב איקא ואיתרביא רבי יימר בר שלמיא מאן
 דאמר תרי אפילו חד נמי והאי דקאמר תרי
 כי היכי דליהו עליה סהדי אמר רב אשי
 ש"מ פשרה אינה צריכה קנין דאי סלקא
 דעתך צריכה קנין לכו"ד צריכה תלתא ל"ל תסוגי בתרי ולקני מיניה וההלכתא
 פשרה צריכה קנין תנו רבנן (י) כשם שהדין בשלשה כן ביצוע בשלשה
 נגמר

א) לעיל ב: לקמן פ"ו;
 ב) ענין מוספות בסודות
 כח: ד"ה דן את הרין;
 ג) ב"ק ק. ורף קי: לקמן
 ג. בבכורות כח: ד) [לקמן
 ג. ע"ש כמות פד: ק.];
 ד) ז"ל רב אשי וכו';
 ה) [לקמן ג.];
 ו) ז"ל צינע, ח) [ומספתא
 פ"א]; ט) ד"ה מדלוריתא;
 י) ד"ה ד"ה, י) ד"ה וזל,
 י) ז"ל רבה.

הגהות הב"ב

א) תוס' לדין מקשינן וכו'
 פשרה לדין ומכח:

מוסף רש"י

שנים שדרנו לדברי הכל
 אין דיניהם דין. דפליגי
 בפשרה ומשמעין ר' אבהו
 דרבין כוליה מורו דבעינן ג'
 (דע"ל ב.). טעה בדבר
 משנה חזרו. שטעמו
 מהו דבר המטה חן דני
 דין למעט וחזרו (קמ"ג ג.)
 דין נטעם דבר המטה
 שלא עשה כמטה חזרו, ולא
 אמרינן מה שעשה עשוי
 ושלם מצינו אלא בטועה
 בשיקול הדעת (בכורות פ. ק.).

למידע צינע דאיתקש שלום למשפט דאס כן הו' מנזה לנצנע דשלוש נמי מנזה הו': **לא רב"ע ב'.** מימה דלא קאמר לשמואל
 ודאי מנאי הו' לרבי אבהו מי לימא מנאי היא דכי האי גונא אורחא דהש"ס בכל דוכתא:
תיסוגי בתרי וליקני מיניה. אע"ג דמפרש צירושלמי טעמא דר' מאיר משום דפשרה נמי צריכה הכרע דעת מ"מ מתוך דברי ר"מ
 משמע דתרי נמי שעשו פשרה כמו שהיו רגילין שלשה לעשות לא עשו ולא כלום ובעלי דינין יכולין לחזור בהן:
והלכתא פשרה צריכה קנין. והא דלא סגי בתרי משום דהוי כמו קנין בטעות ללא צדקה שפיר: **צריכה קנין.** אס
 נפרש דקנין של פשרה עושין קודם הפשרה וקונין זה מזה לעשות כמו שיאמרו הדיינין הן לשלם הן למחול אין
 לדקדק מכאן דבעלמא מחילה צריכה קנין דמה שצריך הכא קנין על המחילה משום דאי לאו הו' קנין הו' כמו מחילה בטעות שלא
 היה יודע שיאמרו למחול כל כך ואף על גב דהשתא דאיכא קנין הו' כמו קנין בטעות מיהו אלימא מילתא טפי בקנין מצלח קנין
 ואפילו אס נפרש שהקנין הוא לאחר הפשרה אכתי אין ראייה מכלן דמני למימר דהקנין על אותו שיש לו לאחר לפרוע אבל
 להאי דמחיל אין צריך קנין ומיהו בהלכות גדולות פירש בהלכות דינין דצריך קנין על המחילה אף על פי שעושין הקנין אחר הפשרה
 ומכל מקום אין ללמוד מכאן על שאר מחילה שתהא צריכה קנין דמחילה שעל ידי פשרה אף על פי שידוע מה מוחל דומה למחילה
 בטעות לפי שמוחל על פי עצתם של דיינין שהשיאו אותו למחול לפיכך צריך ללמד הדבר ע"י קנין וגרחה להביא ראייה דמחילה
 אינה צריכה קנין מהא דאמר דפרק המקבל (ב"מ דף ק"ג. ושם) גבי שכיר המהכו אלל תמונוי אלל שולחני אינו עובר עליו ופליגי
 התם רב ששת אמר אינו חוזר עליו (ר"ב) אמר חזרו דמשמע דלא קנין איירי דאי בקנין מאי טעמא דמאן דאמר חוזר אבל
 בלא קנין פליגי דמר סבר כשהמחהו לא לגמרי פטור דבעל צדית בלא קנין וימר סבר לגמרי פטור אלמא מחילה לא צריכה
 קנין ועוד ראייה דברי דפ"ק דקדושין (דף טו.) עבד עבד פשרה קונה עצמו בישור למה לי שטרלא דהקנין על אותו שיש לו לאחר לפרוע אבל
 איירי דאי בקנין מאי טעמא עבד עבד קניו אכתי תקשה לן שטרלא למ"ל יפקיחו לשמואל דאמר המפקיר עבדו יאל לחירות ואין צריך
 גט שחרור אלא על כרחך לא פריך אלא מלשון הכתוב בשטר כלומר למה לי שטר אותו לשון עצמו שכותב בשטר הרי את לעצמך יאמר
 לו בעל פה עוד ראייה מהא דתנן בסוף הנושא (בבב"ב דף קד.) שאם שהתה כ"ה שנים ולא תצעה כתובתה מסתמא מחלה ובלא קנין
 איירי דמכוחה מעובדא דחמתיה דרבי חייל ומטענו חטין והודה לו בשעוריים דפטור אף משעוריים דמודה הו' בהו' אין ראייה דהתם
 על כרחך לאו משום דאמרינן מדלח תבע לכו סתמא אחליניהו הו' פטור אלא היינו טעמא מדלח תבע שעוריים מודה הו' דלא מייחייב
 ליה שעוריים מדפריך עלה בסוף המניח (ב"מ דף ק"ד. ושם) מהא דתנן הו' הנחזין שנים כו' הניחזין אומר גדול הויק את הגדול ומזיק אומר לא כי
 אלא קטן הויק את הגדול וגדול הויק את הקטן ומסיק דלפילו כדאמר מויק לית ליה והתם אי אפשר להיות העטם כלל משום מחילה שהרי
 הוא עומד וזוהו ומזכור שנטל חלק כפשוטו דאמר ויתר (ב"מ דף ק"ג.) אין ללקדק נמי כלל מכאן חזר דבינו יתחך צר' מרדכי שהיה רגיל
 לפרש